

Beslut om bildandet av Tussmötets naturreservat i Gnesta kommun

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat, med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Reservatets gränser utmärks i fält.

Reservatets namn skall vara *Tussmötets naturreservat*.

Uppgifter om reservatet

Objektnummer	04-02-130
Natura 2000-beteckning	Tussmötet (SE0220253)
Län	Södermanland
Kommun	Gnesta
Socken	Gåsinge-Dillnäs
Lägesbeskrivning	Beläget ca 4 km öster om Laxne samhälle i Gnesta kommun /Öster om sjön Klämningens norra del, ca 3,5 km mot gränsen till Stockholms län
Terrängkartan	10H SO/10 H Strängnäs SV
Fastighetskartan	10723
Areal	61,0 ha, varav allt land
Fastigheter	Gnesta Österheden 1:14.
Nyttjanderätter/servitut	Se bilaga 3
Förvaltare	Länsstyrelsen

Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla en värdefull gammal barrskog.
- bevara den biologiska mångfald som är knuten till reservatets naturtyper.
- Bevara och utveckla ett område som ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av värdefulla naturområden, och som innehåller miljöerna västlig taiga och skogsbevuxen myr.
- Strukturer som död ved och gamla träd skall förekomma i en för livsmiljöerna gynnsam omfattning.
- Typiska arter som tallticka, skägglav, gammelgranslav, ryl och knärot ska ha gynnsamt tillstånd.
- Bevara och utveckla en biologisk mångfald av arter knutna till brandpräglade miljöer och substrat.
- Säkerställa ett område för friluftsliv så att det blir tillgängligt för allmänheten.

Beskrivning av reservatet och skäl för beslutet

Reservatet består av gammal talldominerad barrskog med naturskogskaraktär. Topografin i området är böljande med markerade höjder i främst norra och östra delen. Från de lägsta delarna på cirka femtio meter över havet höjer sig terrängen till omkring åttio meter på de högsta nivåerna i norr.

Området karaktäriseras av gammal talldominerad barrskog av hög ålder och med en tydlig mosaik av skog, myr och berg. Skogens ålder bedöms till i genomsnitt cirka 170 år med de äldsta träden över 250 år.

De centrala delarna täcks av en naturskogsliknande blandskog med både grova och högvuxna träd, där granen är tongivande i vegetationen. Här finns flera partier med sumpskog kring vilka gamla granar och aspar bildar värdefulla substrat för många lavar, mossor och svampar i behov av kontinuerlig mark- och luftfuktighet. Inom reservatets södra, östra och norra delar dominerar gammal tallskog. Tallskogen är på sina håll skiktad och troligen uppkommen efter skogsbrand under tidigt 1800-tal. Man kan idag se spår efter bränder i form av förkolnader i stubbar samt s.k. brandljud i enstaka gamla tallar. En gammal stubbe hittad i den östra delen har daterats från 1500-talet och med spår av minst sju olika bränder (H. Ahnlund muntl.).

Reservatet har en mycket artfattig kärlväxtflora, vilket delvis beror på den sura och svårvittrade berggrunden. Lavfloran däremot är av desto större intresse med ett stort antal såväl markväxande som trädboende arter, av vilka flera är ovanliga eller karaktäristiska för äldre tallskogar och hållmarker i områden med ren luft. Bland annat är den föroreningskänsliga skägglaven något av en karaktärsart i området. Dessutom hittar man flera nordliga, boreala arter som nästlav och garnlav, vilka båda är sällsynta i länet.

Området har historiskt sannolikt fungerat som utmark, för länge sedan säkert utnyttjat som skogsbetesmark med myrslåtter på de ytor som idag är tallmosse eller fattigkärr. Skogsbruket har under många decennier varit mycket extensivt och små ingrepp i form av begränsade avverkningar har utförts. Huvuddelen av området har varit orört under större delen av 1900-talet.

Skäl för beslutet

Naturreseptatet Tussmötet behöver skyddas främst för sina höga biologiska värden i form av gammal barrnaturskog. Reservatet ingår i det ekologiska nätverket Natura 2000 inom den Europeiska Unionen. Reservatets naturtyper är enligt EU:s habitatdirektiv "västlig taiga" (9010) och skogbevuxen myr (91D0). I Södermanlands läns naturvårdsplan ingår reservatet i Klass III-objektet "Södra delen av Österheden", som omfattar skogslandskapet öster om Klämningen. Delar av området är av Skogsstyrelsen också klassad som nyckelbiotop med beteckningarna 10H 2G 56 och 10H 2G 57.

Naturreseptatet Tussmötet utgör ett sammanhängande barrskogsområde med höga naturkvaliteter som gamla träd och rödlistade arter. Området ligger inom en värdetrakt för barrskog enligt länets skogsstrategi. En stor del av naturvärdena är knutna till tallekologi. För att bibehålla dessa naturvärden krävs skötsel som efterliknar brand. Genom att bilda naturreseptat kan sådan skötsel genomföras vilket medför att tallens ekologi gynnas och bibehålls.

Föreskrifter

Med stöd av 5, 6 och 30 § § miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande.

A Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom reservatet

1. uppföra byggnad eller anläggning.
2. anlägga väg.
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. anordna upplag.
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.
8. framföra motordrivet fordon annat än på den av hävd nyttjade basvägen i reservatets norra del samt i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älgdragare eller motsvarande.
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. kalka eller gödsla mark.

B Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Utmärkning av reservatet.
2. Anläggande av parkeringsplats.
3. Uppsättning av informationstavlor.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter.

C Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet

1. framföra motordrivet fordon.
2. medvetet störa djurlivet.
3. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar.
4. fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.
5. utan länsstyrelsens tillstånd insamla vedsvampar, lavar och mossor.
6. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift.

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

7. anordna lägerverksamhet.
8. anordna tävlingar.

Ovanstående föreskrifter under A, B och C utgör inte hinder för förvaltaren, eller den som förvaltaren utser, att utföra de åtgärder som erfordras för reservatets vård och skötsel.

Andra föreskrifter som gäller för området

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området. Av särskilt betydelse för syftena med reservatet är bland annat:

Reservatet är ett Natura 2000-område och därför krävs enligt 7 kap 28a-b §§ MB tillstånd för att innanför eller utanför området bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i reservatet negativt.

Artskyddsförordningen (1998:179) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:7) om artskydd med bestämmelser om fridlysning av de orkidéer som förekommer i området, nämligen jungfru Marie nycklar och knärot. Fridlysta mot uppgrävning och insamling för kommersiella ändamål är dessutom liljekonvalj och lummerväxter.

Fastställelse av skötselplan

Med stöd av 3 § i förordningen (SFS 1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Ärendets handläggning*Dokumentation*

Vid Skogsstyrelsens nyckelbiotopinventering år 1995, uppmärksammades ett område med gammal barrskog och höga naturvärden intill Tussmötet i norra delen av Gåsinge-Dillnäs socken. På förslag av Skogsstyrelsen anmälades området till Natura 2000 och det föreslagna området, som i princip överensstämmer med naturreservatet, godkändes av regeringen i december 1998. För att öka kunskapen om naturvärdena i området beställde länsstyrelsen 2002 en svampinventering, vilken utfördes av en konsult. Inventeringen omfattade vedsvampar och flera intressanta arter som ullticka, grovticka, rävticka och hängticka, den senare rödlistad, konstaterades i området.

Gränsen för Natura 2000-området justerades vid reservatsförhandlingen av markägaren och länsstyrelsen gemensamt, vilket innebar att även våtmarken i norra delen kom att ingå i reservatet. Reservatets gränser stakades ut i fält år 2001 av lantmäteriet i samverkan med fastighetsägaren och länsstyrelsen. Finjustering av reservatsgränsen har sedan skett i olika etapper. Länsstyrelsen avser att vid en senare revision anpassa Natura 2000-området till gränsen för naturreservatet.

I reservatsförhandlingarna önskade Daga Häradsallmänning S:3 bytesmark som kompensation för intrånget av naturreservat. Marken till reservatet inköptes av Staten genom Naturvårdsverket och Häradsallmänningen fick i kompensation köpa mark på fastigheten Valsberga 5:4 i Strängnäs kommun.

Lämplig användning av markområde

Länsstyrelsen anser att beslutet går att förena med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser samt med den kommunala översiktsplanen.

Vid en intresseprövning mot enskilda intressen som länsstyrelsen har gjort enligt 7. kap. 25§ miljöbalken, bedöms att de inskränkningar som föreslås i enskilds rätt att använda mark eller vatten, inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Beslutet överensstämmer med olika planer (hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt region- och översiktsplan, detaljplan m.m.), internationella åtaganden och miljökvalitetsmålen (3 kapitel gäller riksintressen beslutat av Naturvårdsverket, 4 kapitel gäller Natura 2000-objekt och andra objekt beslutat av regeringen.)

Länsstyrelsen finner i enlighet med 5§ förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. att beslut om att avsätta området som naturreservat är väl förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av markresurserna samt med den för

BESLUT

6(7)

Datum

Dnr

2009-06-15

511-1645-2002

området gällande kommunala översiktsplanen. Beslutet överensstämmer också med miljökvalitetsmålen "Levande skogar" och "Ett rikt växt- och djurliv".

Konsekvensbedömning av hur allemansrätten påverkas

Enligt 27 § verksförordningen (1995:1322) skall länsstyrelsen göra en konsekvensutredning av de föreslagna föreskrifterna som riktar sig till allmänheten. Föreskrifterna innebär vissa bestämmelser för allmänheten när den vistas i området. Syftet är att trygga ändamålet med reservatet så att skador på naturvärdena inte uppstår. Länsstyrelsen har gjort bedömningen att påverkan på allmänhetens friluftsliv är mycket begränsad. De föreslagna föreskrifterna bedöms inte medföra några kostnader av betydelse för vare sig allmänheten, markägarna eller kommunen. Kostnaden för skötsel och skyltning finansieras genom Naturvårdsverkets anslag för skötsel av naturvårdsobjekt.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 4.

Beslutande i detta ärende har varit landshövding Bo Könberg. I den slutliga handläggningen har enhetschef Greger Nordlöf samt naturvårdshandläggarna Bo Westman, Cecilia Nygren och Hans Rydberg deltagit, den sistnämnda som föredragande.

Bo Könberg
Landshövding

Hans Rydberg
Naturvårdshandläggare

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan med karta
3. Fastighetsreglering
4. Hur man överklagar
5. Lantmäterikarta efter ny förrättning

BESLUT

7(7)

Datum

Dnr

2009-06-15

511-1645-2002